

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри гістології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова Маєвського Олександра Євгенійовича на дисертацію Чаплик-Чижо Ірини Остапівни «Конституціональні відмінності між практично здоровими і хворими на піодермії чоловіками та жінками Західного регіону України», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 05.600.02 у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова МОЗ України на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.03.01 – нормальна анатомія

Актуальність обраної теми дисертації. На сьогодні проблемою є низька ефективність профілактичної тактики щодо своєчасної профілактики піодермій, що поєднується із недосконалістю додаткових методів обстеження. Піодермії – одна з найбільш поширених груп захворювань шкіри, які складають від 17% до 43% у структурі дерматологічних нозологій. Піодермії мають схильність до поширеного ураження шкіри з тенденцією формування резистентних форм до стандартної терапії, що спричиняє хронізацію процесів та розвитку глибоких піодермій, які надалі призводять до косметичних, психологічних проблем та втрати працезданості молодого населення.

Виникає потреба у застосуванні простої, доступної методики визначення можливості виникнення піодермій для формування груп ризику стосовно даного захворювання. Основою для використання такої методики може стати пошук відмінностей морфометричних ознак у здорових осіб та осіб, схильних до піодермій. Оцінка результатів антропометрії і соматотипування контрольної і досліджуваної групи лягає в основу побудови математичної моделі визначення можливості виникнення піодермій.

Власне тому, у своїй роботі автор проаналізувала особливості

антропо- метричних і соматотипологічних параметрів у чоловіків та жінок Західного регіону України в нормі та хворих на піодермії.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Робота є фрагментом наукової тематики кафедр нормальної анатомії та оперативної хірургії з топографічною анатомією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького “Структурна організація, ангіоархітектоніка та антропометричні особливості органів у внутрішньо- та позаутробному періодах розвитку, за умов екзо- та ендопатогенних факторів” (№ державної реєстрації: 0115U000041).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій і достовірність отриманих результатів дисертації Чаплик-Чижо І.О. базуються на наступному:

- дослідження проведені за допомогою достовірних та адекватних меті й завданням методів дослідження: антропометричних, соматотипологічних і сучасних параметричних і непараметричних статистичних методів;
- дослідження проведено на достатній кількості обстежених – 45 хворих на піодермії чоловіків віком від 22 до 35 років, та 48 хворих на піодермії жінок віком від 21 до 35 років, а також 24 практично здорових чоловіків та 43 практично здорових жінок аналогічного віку, у третьому поколінні мешканців Західного регіону України. З бази даних науково-дослідного центру Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова взяті первинні антропометричні показники 61 практично здорових чоловіків та 92 практично здорових жінок аналогічного віку, у

третьому поколінні мешканців Тернопільської і Хмельницької областей України. Таким чином, загальна група практично здорових чоловіків і жінок склала відповідно 85 (середній вік $26,96 \pm 0,44$ років) і 135 (середній вік $26,56 \pm 0,35$ років) мешканців із Західного регіону України.

Комісією з біоетики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького встановлено, що проведені дослідження не заперечують основним біоетичним нормам Гельсінської декларації, Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину (1977), відповідним положенням ВООЗ та законам України (протокол №3 від 17 березня 2014 року та протокол №4 від 23 квітня 2018 року).

Цінність роботи полягає у тому, що встановлено відмінності антропометричних, соматотипологічних параметрів і показників компонентного складу маси тіла у чоловіків і жінок Західного регіону України у практично здорових та хворих на піодермії та розроблені дискримінантні моделі можливості виникнення та перебігу даного дерматозу.

Наукова новизна одержаних результатів.

Новизна проведеного дисертанткою дослідження полягає в тому, що вперше встановлені:

- відмінності розподілу соматотипів між здоровими та хворими на різні форми піодермії чоловіками або жінками першого зрілого віку, мешканцями Західного регіону України. Визначено більший відсоток представників ендомезоморфного соматотипу у хворих на глибокі піодермії чоловіків порівняно зі здоровими чоловіками; більший відсоток представниць мезоморфного соматотипу у хворих жінок загальної групи та з гострим перебігом піодермії порівняно зі здоровими жінками, а також менший відсоток представниць екторморфного соматотипу у хворих на поверхневі піодермії жінок порівняно зі здоровими та хворими на хронічні піодермії жінками;
- відмінності антропометричних показників, компонентів соматотипу та показників компонентного складу маси тіла між чоловіками або жінками:

здоровими та хворими на піодермії; здоровими та хворими на поверхневі й глибокі піодермії, що мають гострий перебіг, або хронічні піодермії; хворими на різні форми піодермій. Доведено, що більшість відмінностей антропометричних показників у чоловіків стосується товщини шкірно-жирових складок; а у жінок – тотальних, поперечних і обхватних розмірів тіла, а також ширини дистальних епіфізів кінцівок. Як у чоловіків, так і у жінок у більшості випадків більші значення вказаних показників встановлені у хворих загальних груп, із гострим перебігом дерматозів та, окремо, з поверхневими й глибокими піодерміями, ніж у здорових і хворих на хронічні піодермії чоловіків або жінок;

- виражені прояви статевого диморфізму антропометричних і показників компонентного складу маси тіла як у здорових, так і у хворих на різні форми піодермій. У здорових і хворих чоловіків, у більшості випадків, спостерігаються більші значення тотальних, поздовжніх розмірів тіла, поперечних розмірів тулуба, ширини дистальних епіфізів кінцівок і більшості обхватних розмірів тіла, а також м'язового та кісткового компонентів маси тіла;
- уперше в побудованих за допомогою дискримінантного аналізу математичних моделях можливості розвитку та особливостей перебігу піодермій у чоловіків і жінок Західного регіону України залежно від особливостей конституціональних параметрів тіла, встановлено, що рівень дискримінації вищий у моделях особливостей перебігу піодермій, ніж у моделях можливості їх виникнення. При аналізі входження до моделей антропометричних, соматотипологічних параметрів і показників компонентного складу маси тіла, а також їх найбільшого внеску у дискримінацію, у більшості випадків, встановлені виражені статеві розбіжності та відмінності між моделями можливості розвитку захворювання та особливостями його перебігу.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

У дисертаційній роботі проведено теоретичне обґрунтування і достатнє вивчення актуальної задачі щодо визначення конституціональних маркерів піодермій. Побудовані дискримінантні моделі можливості даного захворювання в залежності від антропометричних і соматотипологічних показників допоможуть прогнозувати можливий ризик виникнення піодермій у чоловіків і жінок Західного регіону України.

Матеріали дисертаційної роботи Чаплик-Чижо Ірини Остапівни застосовуються в лекційних курсах та практичній роботі кафедр нормальної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; анатомії людини Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова; анатомії людини ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського»; анатомії людини та гістології медичного факультету Ужгородського національного університету; кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії Харківського національного медичного університету; кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії Запорізького державного медичного університету; кафедри анатомії людини імені М. Г. Туркевича ВДНЗУ «Буковинський державний медичний університет», Самбірського медичного коледжу, а також у практичній діяльності лікарів Львівського шкірно-венерологічного диспансеру.

Характеристика розділів, оцінка змісту дисертації та її завершеності в цілому.

Дисертація оформлена згідно «Основних вимог до дисертацій та авторефератів дисертацій» ДАК України та викладена українською мовою на 244 сторінках машинопису, з яких 114 сторінки основного тексту. Робота складається із переліку умовних скорочень, вступу, огляду літератури,

загальної методики й основних методів дослідження, двох розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів дослідження, висновків, списку використаних літературних джерел, з яких 175 викладені кирилицею та 78 – латиницею, а також додатку. Дисертація ілюстрована 54 рисунками і 67 таблицями.

У вступі аргументовано, логічно і переконливо дисертант обґрунтовує актуальність теми дисертації, її теоретичне і практичне значення. Чітко формулює мету і задачі дослідження, підкреслює нові положення. Мені імпонує спосіб викладення матеріалу дисертанткою.

Розділ 1 дисертації “Огляд літератури” включає 2 підрозділи та ґрунтується на аналізі значної та достатньої кількості наукових літературних джерел. У першому підрозділі проведено аналіз даних літератури, що стосуються сучасних уявлень про роль конституції у прогнозуванні мультифакторних захворювань. У другому підрозділі описане значення антропогенетичних факторів у розвитку захворювань шкіри. Детальний огляд літератури свідчить про глибокий аналіз літературних даних, які присвячені даній проблематиці, і підкреслює відсутність досліджень та наявність багатьох невирішених питань, що стосуються теми дисертаційної роботи.

Розділ 2 “Загальна методика та основні методи дослідження”. У ньому досить детально і об’ємно описані об’єкти та методи дослідження. Робота виконана на 45 хворих на піодермії чоловіків віком від 22 до 35 років, та 48 хворих на піодермії жінок віком від 21 до 35 років, а також 24 практично здорових чоловіків та 43 практично здорових жінок аналогічного віку, у третьому поколінні мешканців Західного регіону України.

У розділі 3 “Особливості антропометричних показників у здорових та хворих на піодермії чоловіків та жінок” дисертантом описано особливості антропологічних показників у здорових та хворих на піодермії чоловіків та жінок. Текст розділів проілюстрований інформативними таблицями і

рисунками.

У розділі 4 “Особливості соматотипологічних та показників компонентного складу маси тіла у здорових та хворих на піодермії чоловіків та жінок” дисертантом описано, що у здорових і хворих на різні форми піодермій чоловіків і жінок Західного регіону України встановлені відсоткові частки представників різних соматотипів, а також відмінності показників компонентів соматотипу, визначеного за методом Хіт-Картера та показників компонентного складу маси тіла, визначених за формулами Матейко та АІХ.

У розділі 5 “Дискримінантні моделі можливості захворювання та особливостей перебігу піодермій у чоловіків і жінок в залежності від показників будови та розмірів тіла” висвітлені питання розробки дискримінантних моделей, а також, з урахуванням практичної перевірки роботи дискримінантних моделей, можливості перебігу піодермій в залежності від особливостей конституціональних параметрів тіла.

Дисертант у розділі 6 “Аналіз і узагальнення результатів досліджень” представила детальний порівняльний аналіз та узагальнення результатів проведених досліджень. Дисертант навела основні положення роботи, співставила отримані дані з даними наукової літератури, дала їм теоретичне обґрунтування. Автор підсумовує одержані дані та порівнює їх з результатами досліджень інших авторів та кваліфіковано і аргументовано дає оцінку отриманих результатів.

Всі підрозділи власних досліджень викладені науково грамотно, в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані і документально підтверджені достатньою кількістю інформативних рисунків і таблиць. Дисертацію завершують 7 висновків, що логічно витікають із наведеного матеріалу і повністю відповідають меті та задачам дослідження. У вступній частині висновків, як це передбачено вимогами ДАК України, оцінено стан виконаної роботи.

Відповідність дисертації профілю спеціалізованої вченої ради.

Дисертаційне дослідження, що подане на офіційний захист, в повній мірі відповідає профілю спеціалізованої вченої ради Д 05.600.02 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова МОЗ України та вимогам паспорту спеціальності 14.03.01 – нормальна анатомія.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових і фахових виданнях.

За матеріалами проведеного дисертаційного опубліковано 22 наукові роботи (з них 9 самостійні). 12 статей опубліковано в рекомендованих фахових наукових виданнях (серед яких 5 входять до переліку міжнародних наукометричних баз, 2 з яких – до бази Web of Science). 1 стаття опублікована в закордонному фаховому журналі (Польща). Отримано два патенти на корисні моделі та авторське свідоцтво на твір.

Аналіз друкованих робіт свідчить про те, що в них у повній мірі відображено основні положення дисертації. Рівень та кількість опублікованих робіт відповідають сучасним вимогам.

Рекомендації з подальшого використання результатів дисертаційної роботи та доцільність продовження відповідних досліджень.

В результаті аналізу даних дослідження дано характеристику особливостей антропометричних та соматотипологічних параметрів та компонентного складу маси тіла у чоловіків та жінок Західного регіону України в нормі та при піодерміях, а також побудовані за допомогою дискримінантного аналізу математичні моделі можливості захворювання та особливостей перебігу піодермій у чоловіків та жінок Західного регіону України в залежності від особливостей будови та розмірів тіла. Результати, отримані Чаплик-Чижо Іриною Остапівною при виконанні дисертаційної

роботи, можуть бути використані у роботі анатомів, антропологів, лікарів-дерматовенерологів, а також у навчальному процесі вищих медичних закладів, зокрема, у курсі лекцій та практичних занять з нормальної та патологічної анатомії, дерматології. Отримані дані можуть бути використані при розробці та застосуванні нових методів профілактики піодермій.

Зауваження і побажання, дискусійні питання.

Принципових недоліків у дисертації І. О. Чаплик-Чижо не виявлено. Разом з тим, в процесі рецензування дисертаційної роботи та автореферату встановлено ряд недоліків і є зауваження та побажання:

1. В тексті дисертації є окремі термінологічні, друкарські помилки, стилістичні неточності та поодинокі русизми.
2. З тексту дисертації бажано максимально повиносити скорочення у відповідний розділ.
3. У розділах, таблицях є скорочення, які слід розшифрувати.

Загальне враження від дисертації позитивне, а вказані недоліки не зменшують наукового теоретичного та практичного значення даної дисертаційної роботи та цінності отриманих результатів, мають рекомендаційне спрямування і не знижують наукову цінність дисертації.

В процесі роботи над оцінкою дисертації виникли уточнюючі питання:

1. Які фактори на сучасному етапі впливають на виникнення піодермій у практично здорових осіб?
2. Чому при визначенні м'язевого компоненту Ви використали два методи (Матейка та АІХ)?
3. Чи є показовими соматотипи при різних формах піодермій?

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

На підставі проведеного аналізу вважаю, що дисертація Чаплик-Чижо Ірини Остапівни «Конституціональні відмінності між практично здоровими і хворими на піодермії чоловіками та жінками Західного регіону України», яка

виконана під керівництвом доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри нормальної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Матешук-Вацеби Лесі Ростиславівни, є самостійним завершеним науковим експериментальним дослідженням, в якому отримані нові обґрунтовані результати, що в сукупності є вагомим внеском у теоретичну і практичну медицину, оскільки дано нове вирішення наукового завдання стосовно відмінностей антропометричних та соматотипологічних параметрів та показників компонентного складу тіла у чоловіків та жінок першого зрілого віку мешканців Західного регіону України в практично здорових та хворих на піодермії.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичною та практичною цінністю, відповідністю змісту й висновків, меті та завданням дисертаційна робота Чаплик-Чижо Ірини Остапівни «Конституціональні відмінності між практично здоровими і хворими на піодермії чоловіками та жінками Західного регіону України» повністю відповідає вимогам щодо кандидатських дисертацій, викладених у пункті 11 «Порядку присудження наукових ступенів» Постанови Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів № 656 від 10.08.2015 року та № 1159 від 30.12.2015 року і №567 від 27.07.2016 року) щодо кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.03.01 – нормальна анатомія.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри гістології

Вінницького національного

медичного університету ім. М.І. Пирогова,

Д. мед. наук, професор

Підпис
завірюю
національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова

О.А. Середеннікова

« 02 » жовтня 2017 р.

Маєвський О.Є.